ce je objevuje jen náhodou. Byl nepochybně brilantním myslitelem, a to již v „mladickém" vědeckém věku, stačí si přečíst jeho fascinující editorial o kohabitaci a synergii neurologie a psychiatrie, který zveřejnil ve věku 35 (!) let (Marsden 1973b). Zároveň byl schopen usilovné práce na skvělé „řemeslnické" extrapyramidové propedeutice, která poprvé přesně definovala pojmy, považované dnes za samozřejmé, jako je rigidita, bradykineze, intenční tremor, festinace, freezing a podobně (Marsden et Schachter 1982). Byl nepochybně i vizionářem: na úsvitu éry rutinní léčby pomocí hluboké mozkové stimulace sepsal s Pepe Obesem rozsáhlou stať, ve které na základě shrnutí poznatků získaných v éře lezionální stereotaxe precizně předpověděl efekty DBS (Marsden et Obeso, 1994).

V roce 1988 oslavil Marsden padesáté narozeniny a jeho fellows a spolupracovníci uspořádali u této příležitosti v Londýně na Queen Square konferenci. Příspěvky z této konference byly později přepracovány do full-length článků, které byly vydány o rok později ve speciálním oslavném supplementu časopisu Journal of Neurology, Neurosurgery and Psychiatry; Marsden byl v té době jeho šéfredaktorem. V dnešní době, která tak akcentuje akademické behaviorální standardy a tvrdě potírá jakýkoliv projev „academic misconduct" by samozřejmě něco takového nebylo možné, ani nakladatelství by něco takového nepřipustilo. Nicméně, výše zmíněný supplement je také dokladem určité Marsdenovy profesní „nedotknutelnosti" a absolutní autority, kterých dosáhl (prakticky z ničeho, byl vlastně koloniální Brit) ve věku akademicky „mladých" padesáti let. Osmdesátá a devadesátá léta dvacátého století lze tedy v oboru neurologie jistě nazvat érou Charlese Davida Marsdena, patrně nejcharismatičtějšího zakladatele neurologické subspecializace „poruch pohybu"; kterého Andrew Lees nazval „archetypickým Britem s cikánskými rysy". Je škoda, že ani britská, ani evropská neurologická komunita nenašla nic, syndrom, příznak nebo nemoc, co by mohlo nést eponymní jméno po Marsdenovi. A tak jen díky Brazilcům, hlavně Helio Teivemu, bylo navrženo přejmenovat Marsdenem zavedený „příznak Rolexek" („Rolex sign") na „Marsden – Rolex sign" (Manfredi et al., 2003). Snad se to někdy ujme…

Obr. 9. *Zakládající schůzka Movement Disorder Society na světovém neurologickém kongresu v Hamburku v roce 1985, na pohovce v Marsdenově pokoji v hotelu Atlantic, zleva Eduardo Tolosa, Stanley Fahn, Andrew Lees, Joe Jankovic a Marsden*

LITERATURA

1. Abbruzzese G, Berardelli A. Sensorimotor integration in movement disorders. *Mov Disord.* 2003;18:231-240.
2. Alexandre GE, Critcher MD. Functional architecture of basal ganglia circuits: neural substrates of parallel processing. *Trends Neurosci.* 1990;13:266-271.
3. Berardelli A, Rothwell JC, Day BL, Marsden CD. Pathophysiology of blepharospasm and oromandibular dystonia. *Brain.* 1985;108:593-608.
4. Bundey S, Harrison MJG, Marsden CD. A genetic study of torsion dystonia. *J Med Genet.* 1975;12:12-24.
5. Denny Brown D. The midbrain and motor integration. Proc R Soc Med. 1962;55:527-530.
6. Denny Brown D. Diseases of the basal ganglia: their relation to disorders of movement. *Lancet.* 1960;2(7161):1155-1162.
7. Dick JPR, Cantello R, Buruma O, Gioux M, Benecke R, Day BL, Rothwell JC, Thompson PD, Marsden CD. The Bereitschaftspotential, L DOPA and Parkinson's disease. *Electroencephalogr Clin Neurophysiol.* 1987;66:263-274.
8. Dressler D, Altenmüller E, Krauss J. Treatment of dystonia. *Cambridge University Press.* 2018.
9. Gotham AM, Brown RG, Marsden CD. Depression in Parkinson's disease: a quantitative and qualitative analysis. *J Neurol Neurosurg Psychiatr.* 1986;49:381-389.
10. Goetz CG, Ghiey A. The Movement Disorder Society and Movement Disorders: a modern history. *Mov Disord.* 2011;26:939-946.
11. Jinnah H, Bhatia K, Albanese A, et al. International Review of Neurobiology: Dystonia. *Elsevier.* 2023.
12. Kaňovský P. Dystonia: a disorder of motor programming or motor execution?. *Mov Disord.* 2002;17:1143-1147.
13. Kaňovský P, Rosales R. Debunking the pathophysiological puzzle of dystonia: with special reference to botulinum toxin therapy. *Park Relat Disord.* 2011;17(Suppl S11):S11-S14.
14. Kaňovský P, Bhatia KP, Rosales R, et al. Dystonia and dystonic syndromes. *Springer Verlag.* 2015.
15. Leiguarda RC, Pramstaller PP, Merello M, Starkstein S, Lees AJ, Marsden CD. Apraxia in Parkinson's disease, progressive supranuclear palsy, multiple system atrophy and neuroleptic induced parkinsonism. *Brain.* 1997;120:75-90.
16. Manfredi M, Teive HA, Pedace F, Andrade LAF, Ferraz HB, Sá DS, Curra A. C. David Marsden and Rolex sign. *Neurol Sci.* 2003;24:45-46.
17. Marsden CD. Pigmentation in the nucleus substantiae nigrae of mammals. *J Anat.* 1961;95:256-261.
18. Marsden CD. Histochemical demonstration of ascorbic acid in the substantia nigra of the cat. *Nature.* 1962;193:787-788.
19. Marsden CD, Rowland R. The mammalian pons, olive and pyramid. *J Comp Neurol.* 1962;124:175-187.
20. Marsden CD. The development of pigmentation and enzyme activity in the nucleus substantiae nigrae of the cat. *J Anat.* 1965;99:175-180.
21. Marsden CD. Drug treatment of diseases characterised by abnormal movements. *Proc R Soc Med.* 1973;66:871 873.
22. Marsden CD. Neurology and psychiatry. *Psychol Med.* 1973;3:265-266.
23. Marsden CD, Harrison MJG. Idiopathic torsion dystonia (dystonia musculorum deformans): a review of forty two patients. *Brain.* 1974;97:793-810.
24. Marsden CD. Dystonia: the spectrum of the disease. In: Yahr MD, ed. Basal Ganglia. *Raven Press.* 1976:351-372.
25. Marsden CD, Harrison MJG, Bundey S. Natural history of idiopathic torsion dystonia. In: Eldridge R, Fahn S, eds. *Adv Neurol.* 1976;14:177-186.
26. Marsden CD. Problem of adult onset idiopathic torsion dystonia and other isolated dyskinesias in adult life (including blepharospasm, oromandibular dystonia, dystonic writer's cramp, and torticollis, or axial dystonia). In: Eldridge R, Fahn S, eds. *Adv Neurol.* 1976;14:259-281.
27. Marsden CD. Blepharospasm–oromandibular dystonia syndrome (Brueghel's syndrome): a variant of adult onset torsion dystonia. *J Neurol Neurosurg Psychiatr.* 1976;39:1204-1209.
28. Marsden CD. "ON OFF" effects in patients with Parkinson's disease on chronic levodopa therapy. *Lancet.* 1976;1(7954):292-296.
29. Marsden CD, Merton PA, Morton HB, Adam JER. Feedback control of voluntary movements in man. In: Cobb WA, Van Duijn H, eds. Contemp Clin Neurophysiol (EEG Suppl 34). *Elsevier.* 1978:507-510.
30. Marsden CD, Schachter M. Assessment of extrapyramidal disorders. *Br J Clin Pharmacol.* 1981;11:129-151.
31. Marsden CD, Sheehy MP. Spastic dysphonia, Meige disease and torsion dystonia. *Neurology.* 1982;32:1202-1203.
32. Marsden CD. The mysterious motor function of the basal ganglia: the Robert Wartenberg Lecture. *Neurology.* 1982;32:514-539.
33. Marsden CD. Basal ganglia disease. *Lancet.* 1982;320(8308):1141-1147.